

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 ..

A „Székely Hirlap“ magán távsürgönye.

Feladatott Pesten aug. 26. d. u. 6. ó.
Érkezett „ 27 d. e. 8. ó.

Berlinből jelentik: Bazaine ellen, az első és második hadsereg hátra marad, a többi németereg határozottan Páris felé nyomul. A chalonsi tábor a francziák felégették, az utakon fatorlaszokat állítottak. A poroszok Strenny- (?) Chalons-Troye-sig haladtak. Párisban roppant védelmi készenlétek. Strassbourgot erősen ostromolják.

M.-Vásárhely, aug. 26.

(#) „Mint a pusztában a tigris és krokodil, a lovak- és ökrökkel örökös harcban élnek: úgy az ember is örökké készen áll ember társa ellen. Egyes vad néptörzsök undorító vágygial nyelik ellenségük kiszopott véré, míg mások, úgy látszik, fegyver nélkül, de mégis gyilkolásra készen, megmérgezett hüvelyk körömmel ölnek. Így készít az ember magának, az állati durvaság legalsóbb lépcsőzetén, s magas műveltségének álfényében bajtéljes életet. Így üldözi a vándort, széles e földkerekségén, a tengeren és szárazon, mint a történetíró minden századon keresztül, az egymással meghasonlott emberfaj vigasz nélküli látmánya.“

A napról napra öldöklőbbé váló csaták, Humboldt e szomorúan igaz megjegyzését ujtván fel emlékünkből, kedvünk lenne nekünk is, mint volt neki, tekintetünket a növények csendes életére, a természet szentélyében rejlő erők benső működésére fordítani; avagy sejtelmesen pillantani föl az égből csillagaihoz, melyek zavartalan öszhangban futják régi, örök pályájukat.

Am de itt van szombat, s vannak olvasóink között olyanok, kik felvilágosítást, tájékozást épen tőlünk várnak. Van olyanok is, kik ha máskor fitymálva haladnak is végig az okoskodásokon, most azokat sem hagyják figyelmen kívül. — Bajok között a szalma szálban is mentő esolnakot látunk. Már pedig, hogy baj van, arról ép úgy bizonyosok lehetünk, mint volt a szász atyafi, midőn sok várakozás után elvégre látta, hogy kocsisa lova bőrével kapuján belépett.

Mit hoz a vándor szerencse számunkra? Arról még idő előtt van tanakodni. Hogy lett volna jobb, czélszerűbb? Az már eső után köpenyeg. Annyi bizonyos, hogy e vers: „Ember összedugott kézzel,

Téged kiki eserben hagy.

Kézmosásra, még egy kéz kell,

Hogy ha venni akarsz adj,“ viszonyainkra egészen talál. Nó de hagyjuk ezt, megjegyezvén a székely emberrel:

hogy még is jó volna, ha hátulsó eszünk lenne elől.

A 16-, 17- és 18-iki borzasztó csaták után, melyek a tömeges áldozatokból itélve, többes szám nélkül fognak állani(?) e háboru történetében, pihenni kellett mindkét félnek. Az oroszoknak — vagy ha inkább talál, szelindekeknek — meg kellett nyalni sebjeiket, mielőtt új tusához kezdtek.

Av egymásnak ellentmondó hírek annyit egész bizonyossággal engednek következtetni: hogy ha Bazaine egész seregével nincs is elvága a Chalonsnál álló táborral való egyesülhetéstől, de egy része, s úgy látszik, a nagyobb, csakugyan akadályozva van abban. Az pedig hogy a Metzbe szorított tetemesnek látszó sereg milyen szerepet játszik e háboru történetében, függ annak hangulatától, s még inkább vezérének tehetségétől.

A remények, a dolog ily állásában, azon újonnan alakított sereghez fűződnek, mely jelenleg a Marne folyó mellett áll, s mely az ahoz csatolt mozgó nemzetőrséget levonva is 120,000 főre megy. Ha Páris védművei készen vannak, úgy e sereg nagy hihetőséggel azok alá huzódik vissza, ha pedig időnyerésre van szükség, a Marne mellett fog csatát állani.

Ha a hadak, érintett állásán kívül, megemlítjük a szallongó békehireket, melyeket most Angliával, majd Oroszországgal hoznak kapcsolatba; és azon rejtelmes táviratok, melynél fogva Trochu tábornok s Páris katonai parancsnoka arról értesítette volna egy ujság szerkesztőjét, hogy a személyes uralomnak le kell mondaní örökre, minden alakban; elmondottuk nagygyában mindazt, mi a helyzet megértésére szükséges.

Hol a biztatás? Ezt egyik poroszbarát ujságból az „Ellenőr“-ből ollozzuk ki, a mint következik:

Valószínű, hogy a napokban ismét nagy ütközet lesz s tán a Metzbe szorult hadsereg felszabadítására. De bár mi történjék is ezzel, azért Páris bevétele még nem oly bizonyos, mint sokan hiszik, és semmi esetben sem történhetik gyorsan.

Nem kell soha sem feledni, hogy a francia nemzet áll fegyverben, ettől várhatni olyan rögtöni erőfeszítést és lelkesedést is, mely csodás fordulatot adhat helyzetének.

Dürczkölő.

A Királyhágon innen és tul nem egy baloldali kérdi a porosz-barátságot prédikáló lapvezérektől: ugyan miért kell nekünk a francziák rovására a poroszok győzelmét ohajtanunk a folyamathban levő nagy küzdelemben? K. Pap Miklós megfelel e kérdésre, mondván: ezért kell a poroszokkal sympathizálnunk, mert a francziák győzelme nyakunkra hozná a muszkát. Nó róla is elmondhatná a mi Mihály gazdánk

e tanítás után — mely közbenvetőleg legyen mondva tökéletes hasonmása annak a tanításnak, melyet tartott volt a Redout-teremben, mikor is oly ügyetlenül experimentált a szengáz-zal — mit egy ügyetlenül lovagló honvédről mondott: ebből sem lesz (a politikában) generalis.“ Mi pedig azt mondjuk: hogy K. Pap Miklós a politikai kombinálásban nem találta fel a puskaport.

A napokban egy ismerősünket kísértük le az „Elbába“, ki két évtized óta nem látta városunkat. Miután e kellemes mulató helyünket körül sétáltuk volna, következő reflexiókra nyitotta meg ajkait.

— Beh kár e gyönyörű helyiségért, hogy úgy el van hanyagolva, két évtized óta egy veréb ugrásnyi lépés sem történt szepítésére, pedig kevés költséggel paradicsommá lehetne változtatni.

— Mi ellenkező véleményben vagyunk — válaszolánk ismerősünknek — hiszen valóságos illatszertárra van átalakítva. Nem vette ön észre: mikép a szőke Marosnak azon karját, mely oly szerelmesen öleli körül szigetünket, a pálínka-főző masinák felől disznó-pácsuli öntözi; a hidakon átmenve pedig bagaria-parfüm csiklándozza a látogató orrát. Csak ez van hátra, hogy közepe táján, ott, hol a rondel van egy poudretgyárt állítsanak: s az „Elba“ illatszerek dolgában ritkitani fogja pártját. Hát nem előhaladás-e ez?!

Téns ur. Tud-e valamit a politikai helyzetről M. gazda?

M. g. Igen is tudom téns ur: a Nabeleon francia császár és Vilmos burkus király politikai ferblit játszanak.

T. u. Több az játéknál M. gazda!

M. g. A Nabeleon az mondotta Vilmosnak „Heraus.“ Erre Vilmos sem volt rest Weisenburgnál és Wörthnél vágta neki tizezeret; erre Napoleon Metznél vissza vágta Vilmosnak huszezeret. Hogy hová hág ez a vagdalkozás, ki tudná azt megmondani!

T. u. Vajon melyik huzza be a kassát M. gazda?

M. g. Bajos volna megmondani téns ur, csak annyi bizonyos: hogy sok sántával játszanak ezt a ferblit.

— Hallá-e kee sóguram, a francziákon ismét elüté a port az a rusnya német?

— Hallani hallám, de hinni nem hiszen. Met hát én azokat az almarázókat szikrányég sem tartom erősebb szívűeknek, mint a tapsifülest.

— Uddég, nem is német az az ördög attavaras gyékje, hanem hát burkus.

— Nó ugy mán hiszen.

Még is csak hunczut az a burkus! Nem elégszik meg azzal, hogy a francziákat, mint az „Üstökös“ mondja, meg wörte, a miért ötet is meg metzték. Nem elégszik meg azzal, hogy baloldali zsurnálistáink fejét megzavarta — a mi ugyan olesó (?) dicsőség — hanem megbontá a természet egyensúlyát is, Európáé után. Mint a sztátisztikusok mondják: a föld ezermillió lakójából, minden másod perc alatt 1 hal el, a mi egy óra alatt 3780-ra megy. A burkus fogta magát s Longevillénél úgy el hullott, hogy

150,000-ból, minden másod perczre 1 és egy negyed halott esik. Ha sokáig így megyen a két küzdő oroslán meséje, melyeknek csak farkuk maradt meg, nagy valószínűséggel be fog következni.

— **Filep Albert kir. tanácsos úr,** Tordamegye, Aranyosszék, és Marosszék tanfelügyelőjének megkeresése folytán, közöljük az alábbkövetkező közoktási miniszteri rendeletet, azon megjegyzéssel, hogy azon ifjak, kik az azon rendeletben megszabott feltételek alatt, s a kilátásba helyezett államsegély mellett, a sz.-kereszturi tanító-képezdébe felvétetni óhajtanak, életkorukat is magában foglaló iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat, Csik, Udvarhely és Háromszékek tanfelügyelőségéhez Sepsi-Szt.-Györgyre minél előbb beküldeni ssiveskedjenek.

Sz. 11941-1870. Mintán az 1868.-évi népoktatási 38 t. cz. rendeletei következtében számos községben állítottak fel iskolák, hol az előtt nem voltak, és sok helyen szaporítottak a tanító személyzet; és miután több oldalról vett értesülés folytán arról győződtem meg, hogy a szükségeltetett tanítói létszámban most midőn az ifjuság előtt különben is többféle életpálya nyílt meg, hiány mutatkozik; miután továbbá a már fölláttott s jövő őszre felállítandó állami tanító-képezdéből a rendszeresített három évi tanfolyam mellett a mutkozó hiányhoz képest aránylag kevés képesített tanító fog kerülni: inditattva érzem magamat az idézet népoktatási törvény 133. §-sa nyomán kivételesen oly módon segiteni a fentebb jelzett hiányon, miszerint minden állami tanító-képezdében, hol a három évi tanfolyam még eddig bé nem rendeztetett (nevezetesen: a budai, losonczy, csurgói, dévai, székelykereszturi, zilahi már.-szigeti, lévai, Zsigóváralyai képezdékben) s ennél fogva a tanárok tanítási ideje egészen igénybe nem vétetik, egy évig tartó rendkívüli képezési tanfolyamot rendelék állítani.

Ezen egy éves rendkívüli képezési tanfolyamra felveendők a 20-ik életévüket betöltött oly ifjak, kik felvételi vizsgát képesek letenni — a latin és görög nyelvet tekintve nem véve — a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy első osztályában, vagy a felső népiskolában tanított tantárgyakból.

Az ezen tanfolyamra felvett ifjaknak kiválólág a nevelés és tanítás-tan tanítatik tulnyomóan gyakorlatilag, a többi tantárgyak körül pedig az idő parancsolta rövidséggel csak azon

számítási és természettani ismeretek, melyekre a felvételi vizsgáknál teendő tapasztalás szerint általában legnagyobb szükségük van a jelentkezőeknek.

A felvett ifjak segítve lesznek mérsékelt lakbérrel, s a képezési köztartásnál olesó étkezéssel, vagy e helyett ösztöndíjjal; a teljesen vagyontalanok ingyen köztartással.

A kik év végével a kívánt elméleti és gyakorlati vizsgákat sikerrel leteszik, a tanítóságra képesítő oklevelet nyerne.

Megjegyzem, hogy ezen rendkívüli tanfolyamra a jelentkezők egy képezdéhez legfennebb 40 számig felveendők.

Felhivom tehát Nagyságot, hogy ezen rendeletemet a székely-kereszturi tanító-képezde igazgató tanácsával, s tanítói karával közölje, s ezen testületekkel egyetértőleg a továbbiak iránt aként intézkedjék, hogy a szóban levő egy éves tanfolyam a nevezett képezdében jövő october hó 1-én megnyitassék.

Fentebbi intézkedésem a „Buda-pesti Közöny“-ben s néptanítók lapjában közhirrre tétetett, azonban Nagyságod is gondoskodjék, hogy saját egy szomszédos tankerületekben minél előbb köztudomásra jusson.

Minden e tárgyban felmerülhető körülményekről, a jelentkezés eredményéről Nagyságod további felterjesztéseit elvárom.

Budán, 1870. évi július hó 31-én.

B. Eötvös József. m. k.

Egy kis helyreigazítás.

E lapok 61. s következő számaiban „A m.-vásárhelyi jogakadémia s tanügyi állapotaink“ fölíratu cikksorozatot közlénk, melyet a „M. P.“ 94. s következő számaiban figyelemre méltat, igaz több jóakarattal, mint a menüyre beavatva látszik a körülményekbe. Minden árron való vitatkozási hajlamát, melynek következtében ott is polemizál velünk, hol egy azon véleményen vagyunk, nem követjük, — csupán három pontban kívánjuk tévedését helyreigazítani az igazság és a közönség érdekében is, de legfőképp ő magáért, „V. R.“ urért.

A „megjegyzések“ egész alapját azon föltevés képezi, hogy a m.-vásárhelyi jogakadémiát az ev. ref. főconsistorium nem pénzszerűe miatt függeszté föl, mert hisz van pénz és pedig bőven, részint a Getse-alapból, részint a kormány-

tól (évi 5000 frtban) följárólva. A Getse-alap, ha jól tudjuk k. b. 67,000 frtot tesz jelenleg s az idei közgyűlés fölvan jogosítva ez összeg egy százalékát a m.-vásárhelyi oskolára fordítani; e százalék tesz évenként 670 frtot, — a miből bajos lenne jogakadémiát tartani fön.)*

A mi pedig a kormány-segélyt illeti: tudakozódtunk fölöle, de sem a tanoda körüliek, sem a consistorium dolgaiba beavatottak nem tudnak róla semmit. „V. R.“ ur föltevése tehát, a pénzre nézve téves, téves a mit belőle következtet.

Téves továbbá azon második föltevése, mintha a három főtanoda (Enyed, Kolozsvár és Vásárhely) külön pénzblapból tartotta volna eddig fön a jogakadémiát. Adtak ez iskolák rendes jövedelmeikből, rendes szükségseiktől megvont föléreket, mire tovább nem képesek. S nem áll amaz állítás sem, hogy Enyed már egy év óta ne fizette volna részletét; a főconsistorialis határozat folytán — az akadémai függesztéseig — amaz iskolák egyként eleget tettek kötelezettségeiknek, melyeket törvényes felsőbbbségük rótt rájuk.

Téves, végül, „V. R.“ ur azon eljárása, midőn a „Sz. H.“ cikkének írójával verseng oly dolgok fölött, melyekért, ha valakit, csak is a mélt. főconsistoriumot vonhatja kérdőre. Nem a cikkíró, hanem a főconsistorium mondja, hogy az akadémiát „a pénzalap elégtelen volta miatt“ egyidőre „fölfüggesztette.“ Cikkíró nem nagy hajlandóságot érez magában a mélt. főconsistorium egyéb intézkedéseit is felelősséget vállalni s így e megrovással is utasítja „V. K.“ urat a kellő czinzethez: az „ev. ref. főconsistoriumhoz.“

Cikkíró különben fájdalommal tapasztalja, hogy cikksorozata „V. R.“ urra eltéveszté hatását. Mi ott pénzt kérénk a jogakadémiára és

*) S ez egy százalék rendeltetését is így határozza meg a Getse-intézet alapszabálya, 25 §: „Ezen M.-Vásárhelyi Reformátum Nemes Collegium mind Physikai mind Morális állapotjára nézve sok fogyatkozások — és hiánosságokkal kéntelen küszködni; tehát az irt terminusban ez után 50 esztendővel (az az 1870 v. g.) elkezdődővén az egy pcent érdekének kivétele s későbbre az egész intézetnek folytatja, elsőbbsen a Physikai szükségekre az épületekre, Professoroknak conunoditással való lakásokra, Házaiknak conservatójára, az Aditoriumok melegítésére, világosítására, továbbá az Ifjuságnak gabaabeli élelmek pótlására, ha az fogzatkoz-nék utoljára egy hasznos és jól intézett Typographiára, s egy Bibliothécanak fenntartására szükséges költség és segedelem.“

TÁRCA.

Az isten-eszme és a pápa csalatkozhatlansága.

(Folyt. és vége.)

Buda, jul. 29-kén.

Krisztus után már csak az apostolok s utódjainak határozott köre az, mely az istennek nyilatkozási közegül szolgál; a szent atyák tekintélyének elismerése csak utóhangja már az előbbi kór emlékei és eszméjének.

Sajátszerű meglepő tünemény, hogy mindjárt azon időpont után, midőn az isten-eszme emberi testben első ízben lépett föl az emberiség tudalmában, — ennek nyomában s ezzel a legszigorúbb következetességben a földön egy állandó parlament is keletkezik, mely meghatározott személyekből egybe alakulva az isten időszínti akarata, gondolata tolmácsolására érzi magát rendelgetve, s mint ilyen elismerésre talál.

E történelmi tény által az Isten e földön állandó lakhelyet vön, földi neve sok századon át zsinat volt.

A zsinat által az istenség állandóan meghonosult az emberiség körében, de még föltötte gyarló vissztükre volt az eszménynek sem föltétlen egy értelműség sem határozatainak föltétlen elfogadása szóval mi egység sem volt általa még biztosítva ezek nélkül pedig az istenség fogalma vajmi töredékeny. Ily tulajdonok csak akkor lesznek észlelhetők, ha a földre leszállt s itt állandósult istenség egy-személyűsége is eléretik.

Kezdetől fogva ide gravitált — tehát ösztönszerűleg az egész további fejlődés.

Péter volt a kőszál, kire az ember-isten egyházát bizá, ő volt az egyedüli, ki állandó székhelyen közvetlen leszármazó meghatalmazottakkal bírt, a többi apostolok utódjai ily állást nem vitathattak maguk számára, ő volt az egyedüli helytartója Istennek, ez erejénél fogva ő nyilatkozott csalatkozhatlanul vitás kérdésekben (Róma lacuta, causa finita est) illő tehát, hogy az ő utódja legyen az egyedüli ember, kivel az istenség teljesen eltelik, kivel azonosul minden tulajdonaival, szóval kinek szava isten szava gyanánt érvényüljön.

E logica követelte fejlődési stadiumon esett át az isten-eszme néhány hét előtt, midőn a zsinat, istenségéről lemondva egy teljhatalmú istenhelyettes kezébe adá át hatalmát, ki ma még mint valami alkotmányos miniszter, csak azt mondja ugyan, hogy mindent isten nevében tesz s az ő egyenes és kizárólagos megbízásából: mindazáltal tényleg ő ezután az egyedüli isten, miután istennek nincs hatalmában e földön mást tenni és gondolni, mint alter egoja a — római pápának.

Az isten-eszme e képtelenségében vajon végkép megtörik-e, avagy az fog bekövetkezni, mit Proudhon remélt, mondva: „A jelen perczben, melyben irok, a világ azon nap előestéjéhez ért melyen oly valamit kell elismernie és elfogadnia, mi az ókor istenfogalmát helyettesíteni képes; s ezt most már nem mint eddig csupán sejtetelemyszerűleg, hanem a legyőzhetlen dialectica ereje s megfontolásával valósitandja meg.“? Mi azt hisszük, hogy ez utóbbi fog beteljesedni.

S most tekintsünk vissza, s foglaljuk egybe az egész bevezetést.

Láttuk, hogy mily magasszatos és kiterjedt hatalmu volt az első emberek istene... mint osz-

tozik az ember — akarateréje s a földfölötti hatalma növekedtével — az isten hatalmában, míg másrészt a természettörvények rendszerességének fölismerése által, mily korlátok közé szorítja az előbb teljesen mindenhatót. Láttuk, hogy mig azt állítja, miszerint csupán ő emelkedik föl a haladás által istenéhez, tényleg azt önmagához le is voná úgy annyira, hogy már Krisztusban isten és ember tökéletesen egyesül. Láttuk, hogy e fejlempont után, miként állandosul meg köztünk az isteni hatalom a zsinat képében, és miként száll át végre befejezésül egy emberre, szóval láttuk, hogy az emberiség azon része, mely az isten-tant a legtisztábban vélte megtartott-nak, a gyakorlati téren az isten-eszme teljes lerontásáig vitte következtetéseit.

S ha mindezt figyelemmel kísértük, akkor döbbenünk meg valójában azon tény előtt, hogy ama roppant felekezeti, mely a monotheismus legerősb támaszát vélte a csalatkozhatlanság által megállapított-nak, tényleg magát a monothéismust rontá le alapjában.

Ha ez oldalról tekintjük ez eseményt, akkor vagyunk csak képesek belátni a válság nagyságát, melybe az emberi ész összesége jutott. A pápaság régóta megcsontkítá az egyisten elvet, most végre teljesen nullificálta azt. Hogy mi lesz e szellemi forradalomnak eredménye, mely most oly magas hullámokat vet, azt még ma a legelőrelátóbbak sem képesek megjósolni, mert az egész küzdelem oly téren mozog, hol fogható tényezőkkel számítani nem lehet; az azonban tagadhatlan, hogy jelen hiányos műveltségi helyzetünkben a kötelező szellemi összetűzők rendkívül veszélyes jelleget ölthetnek.

Saáry F.

kaptunk egy hosszú — cikksorozatot; pedig ismétéljük a mondottakat és ismétéljük a „főtanodák részére is, mert nem sok idő kell, midőn „V. R.“ ur ily fölratu cikksorozatot írhat: „Volt-e ideje és alapja a m.-vásárhelyi főtanoda reductiójának?“

A. B.

Douay tábornok halála.

A „Volontaire“ következő meghatározó módon írja le Douay tábornok halálát:

Mikor a csata el volt már veszve, a tábornok komoran és szótlanul nézte egy emelkedőről hadosztályának utolsó ezredeit, melyek egy dombról levonultak, hol az ellenség tüze által megtizedeltettek. Megtett mindent, mit a sors megengedezésére tenni lehetett. Már egy zászlóalja, egy százada sem volt. A harc, melynek reggel óta helyt állott, mindent elragadt.

Ekkor hadsegédei és a szolgálati tisztek között szétosztja parancsait, melyek minden irányban szétosztják ezeket, azután ő maga lépésben lement a magaslatról.

A mély utba érve, pisztolyt vesz ki nyeregkapájából, föbe lövi lovát, azután kivont karddal lassan felhalad a szemközti fekvő dombra.

Katonák találkoznak vele mindenféle ezredből és mindenféle fegyvernemből. Eléje vetik magukat és fel akarják tartóztatni. Lelkendezve kérde tőle tiz hang: hová megy?

— Az ellenségnek! — felelt a tábornok.

Előre megy. A katonák megütődve követik. Csak egy marokkal vannak, és felmennek vele együtt. Mások sietnek oda, megismerik tábornokukat és utját állják. Egy intésre kitérnek: ő feljebb megy.

És ugyanazon katonák, kiket még imént ennyi hősi elszántság megrémített, utánozzák és oldala mellett mászzák meg a dombot, utolsó töltényeiket elsűtve.

A domb csúcsáról borzasztó tüzet szort az ellenség és jobbra balra leterítette a katonákat, kiket a tábornok nyugodt és stoikus példájával felvillanyozott.

Mások is csatlakoznak hozzá, és főükkük körül csoportosulva, egy utolsó erőfeszítést tesznek; ő kardja hegyével a domb csúcsára mutatva, fejét rázza és folytatja borzasztó utját. Minden lépésre elesik egy, megint egy, folytonosan esnek. Ő maga ép marad; de ő nyugodtan néz az ellenségre, és magasra emelt homlokkal, tűzzel szemében, előre megy a mitrailleuse által sorra kaszált emberek között.

Egyszerre megáll és tántorog.

Egy katona, kit a golyók még nem találtak, hozzá siet.

Douay tábornok halva volt.

Mikor ilyen férfiak esnek el a haza földjén, haltesteikből hősök támadnak.

Lajtántuli dolgok.

Az ausztriai tizenhét tartománygyűlés közül tizennégy e hó 20-dikán megnyitott. A dalmatiai megnyitási napja 25-dike, a csehországié 28-dikára, a trieszti pedig sept. 2-dikára levén kitűzve. A megnyitó beszédek hangsúlyozzák a válságos időket, az egyetértés szükségét, hivatkoznak a népek hűségére és felszólítják őket, hogy mielőbb válasszák meg követőiket a birodalmi tanácsba, nehogy a delegációk hátrányt szenvedjenek. — A legtöbb tartománygyűlés ezen elvek álláspontjára helyezkedett; így a Steier Landtagban Kaiserfeld reményét fejezte ki, hogy a belfejlődés tekintetéből a semlegesség föntartása mellett szolt; a galicziaiak, Smolka indítványára, „bár a tartománygyűlés az állami szervezettel nincs egyetértésben — foganatosítja a birod. tanácsba való választásokat.“ Innsbruckban a Klerikálisok vonakodtak a fogadalomnak fenntartás nélküli letételétől. Linzben öt vidéki választás érvénytelennek mondatván ki, a vidéki követek, kettő kivételével, odahagyták a gyűlést. Grácban ellenben a Clerikálisok is felirat mellett szavaztak a császárhoz, a jelen kül- és belviszonyok tekintetéből.

KÜLFÖLD.

△ A 16. 17. 18-dikán Metz alatt vívott orjási harcokról még mindig csak porosz tudósítások fekszenek előttünk s Párisból csak azon magán-távíratok érkeztek, melyeknek alapján mult számunk rendkívüli melléklete még némi reményt nyújtott a francziák kétségbeesett állapota felől. A porosz tudósítások még mindig föntartják azon állításukat, hogy Bazain, teljesen visszavetettetett Metzre, hol Steinmetz és Frigyes Károly seregei által bezárva tartatik, a koronaörökösnek így csak a chalonsi táborral, Mac-Mahon ismét kiegészített 80,000-nyi seregével s a párisi őrséggel (mintegy 200,000 emberrel) levén dolga, — míg a francia érzelmű tudósítók sem Bazain végkép való elzáróztatását nem tartják valószínűnek, mintán 120,000 embert bajos lenne békeríteni, sem a chalonsi tábor, s a folyton szervezendő nemzetőrséget oly csekély erőnek, hogy az kivált, ha Páris alá tud még idején húzódni, épen semmi dolgot ne adna a Koronaörökösnek, kit Mac-Mahon egymaga képes volt már egy összeütközés alkalmával visszavetni.

A fölvilágosító hiteles tudósítások megérkezéig itt néhány újabb telegramm:

(Ered. sürg.) Brüsszel, aug. 22. Chalons fenyegetve levén, a császárt innen Párisba várják.

(Ered. sürg.) Berlin, aug. 22. A 18-diki csatában a veszteség mindkét részről roppant. A poroszoknak 40,000, a francziáknak 50,000 halottjuk és sebesültjük van. Porosz részről ennek folytan ismét nagy számú landwehr-csapatok szállítottak a csataterre. — Bayer bádeni tábornok, miután igen lassan vezetett Strassbourg ostromzárlatát, letétetett s helyét Werder porosz tábornok foglalta el.

(Ered. sürg.) Páris aug. 22. A hangulat igen nyomott. A kormány eljárásaiban, már alig veszi figyelembe a császárt.

Berlin, aug. 22. A mai „Nord. deutsche Ztg.“ a leghatározottabban megezáfolja azon hirt, mintha az észak-német szövetség német követe a pápának megszálló csapatokat ajánlott, vagy mintha Rómában valami ilyes kívántatott volna.

Páris, aug. 22. A „Gaulois“ jelenti a poroszok 16-án Toult bombázták, az eredmény még nincs tudva. Egy f. hó 12-ki rendelet megtiltja a vágó-marhának husnak és őrlésre való terményeknek kivitelét.

Berlin, aug. 22. A f. hó 18-ki csatában a gárdaezredek sokat szenvedtek.

Stuttgart, aug. 22. Az orosz császár egy sajátkezű kéziratot intézett a porosz királyhoz, azon kérdéssel: ha vajon hajlandó lenne-e békét kötni.

Páris, aug. 21 Egy távirat Mezieréből, a mai napról jelenti: A poroszok az utóbbi csatákban borzasztó veszteségeket szenvedtek; több mint 40,000 porosz sebesült maradt a harctéren fekvve, minden segély nélkül. Poroszország lépéseket tett, hogy a sebesülteket Belgium-Luxemburgon át szállíttathassa. Megezáfoltatik azon hir, mintha a poroszok Verdunt megszállották volna.

Bukarest, aug. 21. Ploesten tegnap egy ideiglenes kormány kikiáltását kísérelték meg. Ezen kormánynak Golesco Miklós tábornokból, mint regensből, Ghika János és Bratiano Jánosból kelle alakíttatnia. Tegnap itt és a tartományokban tömeges elfogatások történtek. Golesco és Candiano szintén elfogattak már. Bratiano alkalmasint ma fogatik el. A kormány gyorsan és ügyesen tevő meg intézkedéseit. Ploesthe csapatok szállíttattak vasuton; azok a legjobban vi-selték magukat. A nyugalom sehol sem zavartatott meg.

VEGYES.

□ A mint a nagyméltóságú m. k. belügy-miniszterium tudatja, az 1848—49-diki honvéd rokkantak, vagy azok vagyonképtelen utódainak segélyezésére ismét rés nyílt. Az illetők ne késlekedjenek hiteles okmányokkal ellátott igazolványukat f. évi október 1-ig az illető helyre feljuttatni. — Mint kelljen azt kiállítani, a végett a falusiak folyamodjanak illető dullóbiztosaikhoz, — a városiak pedig a főbíró urhoz, mert az egész ügymenet közigazgatási téren halad. M.-Vásárhelyt augusztus 26. Székely Ádám, egyleti jegyző.

„Kinevezés. A honvédség szabadságolt állományához, több tiszti kinevezést hoz a hivatalos közlöny keddi száma. A kinevezettek között van Szarvadi Lajos is, századosi ranggal.

* A dalárünnepély kezdetének Pesten, ma egy hete, nem kedvezett az idő. A dalár-egyesületi lobogó felavatása, a folyton zuhogó eső miatt, nem a plébania téren történt, mint tervezve volt, hanem a redout nagy termében. A vasárnapi ünnepélyeknek már inkább kedvezett — Ekkor ment végbe a daláresarnoki nagy hangverseny is 1200 dalár közreműködése, és 100 réz fuvó hangszer kísérete mellett. Jelen voltak a zene világ nevezetesebbjei közül: Liszt, Doppler, Reményi. Az ünnepély után tüzijáték, s másnap közgyűlés következett.

* Az első általános tanitógyűlés f. hó 16., 17. és 18-ik napjain tartatott meg Zichi Antal tanfelügyelő elnöke alatt. A részvét reményen fölül nagy volt. 2500-nál többen jelentek meg az ország minden részéből. Különben a gyűlés egész folyama mutatta, hogy ez volt az első. Minden fogyatkozásai mellett azonban, már csak az is: hogy gyűlésezett, s hogy gyűlésezni ezután is fog, tiszta nyereség.

* Soos Gyula volt m.-vásárhelyi jogász, Oroszlán István ügyvédi gyakornok közvetítésével, a Bem szoboralap részére, „mint hazafiui tartozásának paranyi részét“ 3 frtot küldött bé szerkesztőségünkhöz, az illető helyre leendő átszolgáltatás végett. Átszolgáltattuk.

* Meghívás. A helyi uszoda-egylet, miután a f. hó 16-án kelt határozat értelmében, 250 részvény fedezve van, f. hó 28-án — hónap d. e. 11 órakor a tanácsház nagy termében alakuló gyűlést fog tartani, melyre az illető részvényes urak tisztelettel meghívattak. Dr. Antal László elnök, Szász Róbert jegyző.

* Kassai és Kassainé, szerdai és csütörtöki jutalomjátékaira, előre kívánjuk figyelmeztetni a színházlátogató közönséget. Figyelmeztetésünket azon elismerés sugalja, melylyel a tehetség és tanulmány iránt mindenkor viseltetünk. A férj jutalomjátéka „Két huszár és egy baka“; a nő „Angéló vagy Padua zsarnoka“, Hugó Victortól. A művészpárt mindenki ismeri. A választott darabok között különösen az utolsó nagyszerű. Előre is élvezetes estéket jósolhatunk.

△ Színészet. Aug. 21-én Lenkei jutalmul „A király házasodik“ című vigjáték került színre. A közönség csekély számmal jelent meg ez előadáson s alig hisszük, hogy a jutalmazandó száraz tapsnál egyéb jutalomban részesült volna, habár eddig tanúsított szorgalma, igyekezete s tavaly óta tett igen nagy haladása több jutalomra érdemesíté. A mulattató vigjáték igen jól folyt le, mit a többi szereplők legnagyobb részének is köszönhetünk. Kassai, Takács, Kovács, Prielle, Kassainé, Dancz Nina, jól játszottak, mit a közönség az előadás folyama alatt eléggé nyilvánított. Aug. 25-én „Frou-Frou.“ Nagyobb a hire, mint valódi értéke e darabnak. Az előadás jól ütött ki s a csekély számú közönség, két kedvencét, Kassainét és Dancz Ninát minden ki- és belépése alkalmával tapsokkal fogadta; meglehet, hogy e tapsok a közönség némely tagja előtt úgy tűntek fel, minthé nem annyira a szereplő nőket, mint a különféle ékes toilette-eket illették volna. Kassainé, mint Frou-Frou — jól; Dancz Nina, a szerep komolyságához illő nyugalommal játszott. — Ki kell emelnünk még azokat, kiket mindig dícsérettel említhetünk meg: Kovács Gy. Takács és Prielle, E. Kovács Gy.-nak ma, — aug. 27-én — jutalomjátéka lesz a „Tékozló apa“, jobb időt kívánunk jutalomjátékára. mint minő az eddigi előadások alatt volt, — a szép idővel a szép közönség sem fog hiányozni.

Jegyzéke

marosvásárhelyi m. kir. itélő táblának 1870. aug. 22-én és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. pótíró Déési Farkas által.

Dobrán Jánosné Agora Katalin özv. bró Apór Györgyné szül. grf Haller Terézia e. 39,532 frt i. László Istvánné Rákosi Klára Vajna Gáborné e. kárterítés. Zodon Lajosné Györbíró Juliánna Tusa Jánosné Turoczai Ra-

zália e. zálogváltás p. ifj. Potoczky Antalné Nagy Pál és Simonfi Amália e. váltó p. Rokás Mihály Borna Ilia és Czicza Vaszília e. sommás visszahelyezés i. Dózsa Mária Deák Imre e. élelmezés i. Szaruj And-ás Imre György és részesei e. 24 frt i. Dor Filkényi Tódor Székely István e. 50 frt, iránt.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Dietrich Sámuel bró Löwenthal Károly e. 700 frt i. végrehajtásos ü. Binder Dániel a magyar keleti vasut társulat e. birtokháborítás i. Megyesi János Ailuska Mária e. betáblázás i. Lázár Antalné Bogdán János és társa e. ingó javak kiszakasztása i. Alsó Zsigmondné Dunder Domokos e. 2000 frt i. Pástin György Szecsel közsege e. 98 frt 2 kr. Linda Ferenc Szathmari János e. 32 zsák tengeri i. Bró Bornemissza Albertnek Suba Pável ellen, birtokháborítás i. Togán György Moldován György e. kéő ökor iránt. Szakács Jánosné Hajku Mihály e. egy közkert felépítése i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Ábrahám Sándor Vajda János e. kártérítés. Stad-ter Mária Pildner Mihály e. birtokháborítás. kir. kincstár Ke-

reszturi Borbára és Zsuzsánna e. urbéri kárpótlás letil-tása i. Leibovits Jákóknak Blumenthal Illyés e. 125 frt i. Fancsali Zsigmond Dénes Márton e. 8 frt i. Pogátnik Miksának Schmidt György e. birtokháborítás i. ügye.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Gnspár Ágnes Bernád András és neje e. birtok visszabocsátása i. Ferenczi Mártonna Kádár Mihály s ré-szessei e. kártérítés i. Konez András a magyarói ref. megye e. erdő visszaadása i. Potoczki Gergely s részes-seinek Hutter Pál e. adósság i. Lázár János König Pál e. haszonbér felmondás i. György Sigmund Iszlay Fe-rencz e. sommás visszahelyezés i. Juga János hagyatéká-nak Kernean Nicoli e. adósság i. Sigmund Gáspárnak Sigmund Gáspár s részesei e. tnlajdonjog elismerése i. Hermann Adolfnak Wieder Frigyes e. zárlati ügyben. Dusa Juon s részesei Kiss József e. koresoma jogi ille-tőség felett.

(Vége köv.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. augusztus 25)

5% metalliques	55.50
5% nemzeti kölcsön	64.80
860 államkölcsön	90.50
Bankrészvény	685.—
Hitelrészvény	248.50
London	125.75
Ezüst	123.30
Arany	5.98
" 20 frankos	10.03 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	7.4—
" " " magyarh.	76.—
" " " horvát-slavon	79.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

H I V A T A L O S.

509. 1870.

(73)

2—3

Árlejtési hirdetmény.

A brassói államút 14³⁻⁴/₈ mértföld szakaszában eső 158. számú, poklospataki hid pal-lózatának kijavítását illetőleg, a főméltóságu magyar kir. közmunka és közlekedési minisz-teriumnak idei augusztus 3-án 6600. sz. alatt kelt magas rendelete folytán, folyó 1870. évi **september hó 12-én** alólirt mérnöki hivatal irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, mely alkalommal nevezett hidjavítási munkát a kevesebbet kívánónak fog kiadatni.

E végre engedélyezve van **240 frt.**

Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a fennebbi összeg 5%-át bānatpén-zül letenni tartoznak, mely összeg az illető vállalkozó által 7%-ra a vállalat biztosítékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetteleges megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyekben az ajánlati összeg számmal és betűvel tisztán kiirandó, valamint a bānatpénz készpénzben, vagy államkötvényekben melléklendő azon kijelentéssel, hogy az ajánlattevő az építés felté-teleit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Az építési terv és részletes építési feltételek az árlejtési határidő előtt alólirt mérnöki hivatal irodájában, a rendes hivatali órák alatt megtekinthető.

Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus 13-án.

A m. kir. mérnöki hivatal.

488. 1870.

(71)

3—3

Árlejtési hirdetmény.

A brassói állam út 11²⁻³/₈ mértföld szakaszában eső 132. számú hid helyre-állítását illetőleg a főméltóságu m. kir. közmunka és közlekedési miniszteriumnak idei július hó 21-én 6014. sz. a. kelt magas rendelete folytán, folyó **1870-dik évi september hó 1-ső napján**, alólirt mérnöki hivatal irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, mely alkalommal a hidjavítási munkát a kevesebbet kívá-nónak fog kiadatni.

E végre engedélyezve van **355 frt.**

Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a fennebbi összeg 5%-át bānatpénzül letenni tartoznak, mely összeg az illető vállalkozó által 7%-ra a vállalat biztosítékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetteleges megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, me-lyekben az ajánlati összeg számmal és betűvel tisztán kiirandó, valamint a bá-natpénz készpénzben vagy államkötvényekben melléklendő, azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő az építés feltételeit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Az építési terv és részletes építési feltételek az árlejtési határidő előtt alól-irt mérnöki hivatal irodájában, a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus 1-én.

A m. k. mérnöki hivatal.

NEM HIVATALOS.

3—3

F ö l h í v á s

a sebesült francia és orosz harcosok segélyezésére.
A művelt népeket egymáshoz fűző érdeket szolidaritása mellett, a háboru áldozatai iránti mély részvét az, mely tekintetünket jelenleg Európa nyugoti ré-szébe egy véres dráma színhelyére tereli.

Birodalmaink semleges állása megengedi, hogy népességének jótékony-ság iránti hajlama mind két harczoló fél irányában egyenlően nyilatkozzék; s alól-írott ezen szempontból hivatkozik a hazai lakosság gyakran tanúsított áldozat-készségére, meg lévén győződve, hogy fölhívása nem fog sikernélkül elhangzani. Az adományok bármily csekélysége a honnak egy-egy hasznos polgá-rát a szomorgó anyának gyermekét, a mélyen megtört hitvesnek gyámolóját és oltalmazóját tarthatja meg.

Mindenféle segélyadományok, különösen pénz és kórházi tárgyak alólirt-nál (Széchenyi-ter, Pátrubánház I-ső emelet) d. e. 10-től 1 óráig fognak átvétetni, nyugtatványozni s egyenesen rendeltetésük helyére küldetni. Az ilyen gyűjté-sekről való kimutatás a legolvasottabb hírlapok útján fog közzététetni. Föl tehat!! ki gyorsan ad, az kétszer ad! **Kábebo István** a Rudolf koronaörökös jótékony egylet tagja.

(74)

2—2

Előleges jelentés.

LEITNER H.

Bécsből

a septembri országos nagy vásár al-kalmával a helyi piacon egy

női ruha és kelme-

NAGY RAKTÁRT

fog föllállítani,

hol kaphatni mindennemű legujabb di-vatu női kelmét, u. m. rubent, köpenyt; paletont; uti- és eső elleni köpenyt; színházi eszközöket selyemből és gyapottból; shvahlokat stb. stb. stb. meglepő jutányos árért.

Nyomatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1870.